

Focus op gerontologisch en geriatisch onderzoek in Nederland en Vlaanderen

Auteurs: Redactie

Samenvatting

De eerste aflevering van het Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie werd in het voorjaar van 1970 gepubliceerd. Dit is de veertigste jaargang. Het jarige tijdschrift heette achtereenvolgens: Nederlands Tijdschrift voor Gerontologie (1970), Gerontologie, tijdschrift over vraagstukken van ouder worden, ouderdom en levensloop (1980) en tenslotte Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie (1982). De redactionele bijdragen met de motivering voor de lancering van het tijdschrift en de opeenvolgende naamsveranderingen, reveleren duurzame ambities. TGG wil 'voluit multidisciplinair van karakter' zijn (1970), wetenschappelijke aandacht hebben voor 'de oudsten onder ons, 'voor hen die naar een hoge ouderdom op weg zijn' en voor 'de conditionele factoren voor de uiteenlopende wijzen van ouder worden, die in de levensloop verankerd liggen' (1980). Daarenboven wil TGG 'gelijke tred houden met ontwikkelingen in het (praktijk)veld' (1982). Deze doelstellingen blijven onverminderd relevant.

De eerste aflevering van het Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie werd in het voorjaar van 1970 gepubliceerd. Dit is de veertigste jaargang. Het jarige tijdschrift heette achtereenvolgens: Nederlands Tijdschrift voor Gerontologie (1970), Gerontologie, tijdschrift over vraagstukken van ouder worden, ouderdom en levensloop (1980) en ten slotte Tijdschrift voor Gerontologie en Geriatrie (1982). De redactionele bijdragen met de motivering voor de lancering van het tijdschrift en de opeenvolgende naamsveranderingen, reveleren duurzame ambities. TGG wil 'voluit multidisciplinair van karakter' zijn (1970), wetenschappelijke aandacht hebben voor 'de oudsten onder ons, 'voor hen die naar een hoge ouderdom op weg zijn' en voor 'de conditionele factoren voor de uiteenlopende wijzen van ouder worden, die in de levensloop verankerd liggen' (1980). Daarenboven wil TGG 'gelijke tred houden met ontwikkelingen in het (praktijk)veld' (1982). Deze doelstellingen blijven onverminderd relevant.

De laatste levensfase

Waarom een apart tijdschrift over de levensloop en in het bijzonder over ouderen? De problemen die samengaan met de veroudering, zowel op individueel vlak als op populatieniveau, zijn omvangrijk en ze dienen met de nodige deskundigheid en empathie aangepakt te worden. De laatste levensfase heeft onmiskenbaar de kenmerken van ziekte en sterfte. Het betreft in Nederland bijna 2 ½ miljoen medeburgers. Natuurlijk zijn er ook veel gezonde ouderen, maar zeer veel anderen zijn vroeger of later afhankelijk. Juist voor hen is het belangrijk hoe de samenleving en vooral ook de overheid met hun problemen omgaat. Hoe worden de problemen afgebeeld? Welke processen – onder andere machtsprocessen- spelen daarbij een rol en wat bepaalt het type oplossingen dat wordt aangedragen? Om hierin inzicht te krijgen is studie nodig. Wetenschappen als sociologie, politicologie en economie kunnen hier een bijdrage leveren. Ze horen in dit tijdschrift een plaats te hebben, naast uiteraard verschillende andere vakgebieden. Op de betreffende inzichten kunnen praktische maatregelen worden gebaseerd, hetgeen nog veel te weinig gebeurt.

Een Nederlandstalig wetenschappelijk tijdschrift

De redactie heeft gemeend gepaste aandacht te mogen geven aan het veertigjarig bestaan van dit Tijdschrift. Daartoe heeft zij een aantal Nederlandse en Vlaamse auteurs die onderzoek verrichten op de kennisdomeinen van het Tijdschrift bereid gevonden om in deze speciale aflevering over hun recente onderzoeksactiviteiten te publiceren.

Dat gebeurt in dit Tijdschrift in het Nederlands. Dat is bijzonder omdat het in deze tijd geen sinecure is om een Nederlandstalig wetenschappelijk tijdschrift 'in de lucht te houden'. Het Engels is tegenwoordig de wetenschappelijke voertaal, en van wetenschappelijk onderzoekers wordt dan ook verwacht dat zij in die taal communiceren en daarmee het wereldforum van onderzoekers bereiken. Het TGG ligt daarmee buiten de warme golfstroom van gerontologische en geriatrie publicaties.

De drempel om in het Nederlands te publiceren wordt nog verhoogd doordat universiteiten publicaties in het Engels hoger waarderen dan in het Nederlands. Dat is merkwaardig en kortzichtig, omdat de taal waarin iets wordt opgeschreven op zich niets zegt over de kwaliteit van de inhoud. Als *peer reviewed* Nederlandstalig tijdschrift wordt het TGG internationaal erkend, wat mag blijken uit zijn plaats in zoeksystemen zoals PubMed en PsycINFO. Ongunstig is echter dat het TGG geen *impact factor* kent, een cijfer dat weergeeft hoe vaak een publicatie uit een tijdschrift wordt geciteerd. Waar onderzoekers gewaardeerd worden naar de *impact factor* van de tijdschriften waarin zij publiceren, heeft een Nederlandstalig tijdschrift een zwakke concurrentiepositie. Mogelijk wordt het belang van de gangbare *impact factor* overschat. De betekenis van onderzoekspublicaties in Nederlandse tijdschriften zou tot uitdrukking kunnen worden gebracht door toekenning van een *societal impact factor*, een vorm van maatschappelijke waardering voor onderzoekers die de moeite nemen om over hun onderzoek in een Nederlands vaktijdschrift te publiceren.

Ondersteuning van professionals

In het internationale publicatiegeweld houdt het TGG zich echter al veertig jaar staande. Hoe is dat mogelijk? De redactie van dit Tijdschrift meent dat wetenschappelijke publicaties in het Nederlands een belangrijke ondersteuning vormen voor beroepsbeoefenaars op het terrein van gerontologie en geriatrie. Het Tijdschrift wil een gemakkelijk toegankelijke vindplaats zijn voor onderzoek dat in Nederland of Vlaanderen wordt uitgevoerd. Niet omdat onderzoek elders in de wereld van minder belang zou zijn, maar omdat de resultaten meerwaarde hebben voor doelgroepen en professionals uit dezelfde culturele en maatschappelijke omgeving als die waarin het oorspronkelijke onderzoek werd gedaan. Als focus voor onderzoek in het Nederlands taalgebied wil het TGG geriatrie en gerontologische professionals die in dit taalgebied werkzaam zijn, in contact brengen met onderzoek dat juist vanwege zijn culturele en maatschappelijke verwantschap of 'nabijheid' in het bijzonder relevant kan zijn voor de eigen beroepsuitoefening.

Multidisciplinair

Het TGG is vanaf het begin bedoeld als multidisciplinair tijdschrift. Dit maakt het Tijdschrift anders dan andere wetenschappelijke tijdschriften, die meestal bestemd zijn voor een enkele beroepsgroep, zoals artsen, òf psychologen, òf sociologen. Het TGG publiceert over medische, psychologische en sociaalwetenschappelijke onderwerpen voor zover die van betekenis zijn voor een beter inzicht in de menselijke veroudering en de gevolgen daarvan voor individu en samenleving. De inhoud van deze 'dubbeldikke' jubileumaflevering weerspiegelt de multidisciplinaire invalshoek van het TGG. De eerste bijdragen zijn artikelen met een brede oriëntatie, over belangwekkend longitudinaal en epidemiologisch onderzoek. Vervolgens komen meer specifieke thema's uit de psychologie, de gezondheidswetenschappen en de geneeskunde aan de orde. De laatste van de zeven bijdragen in dit jubileumnummer gaat over de nieuwste inzichten in diagnostiek en behandeling van dementie, een hersenaandoening die mogelijk de meest gevreesde bedreiging vormt van 'succesvol' ouder worden.

Het TGG is niet alleen multidisciplinair georiënteerd, maar brengt ook lezers en auteurs uit de twee landen België en Nederland samen. Een multidisciplinair samengestelde redactie en redactieadviesraad, die deels uit Belgische, deels uit Nederlandse wetenschappers bestaat, stond in de afgelopen jaren garant voor een breed draagvlak onder lezers en auteurs. Hetzelfde geldt voor de jaarlijks van samenstelling wisselende groep van vijftig tot zestig externe referenten die zorg dragen voor de *peer review* van de aangeboden kopij.

Het Tijdschrift informeert door oorspronkelijk onderzoek te publiceren, evenals bijdragen uit de praktijk, bijvoorbeeld in de vorm van een 'klinische les'. Daarnaast kent het TGG een uitgebreide rubriek voor korte signaleringen van recent verschenen proefschriften en de rubriek 'proefschriften in discussie', die ruimte biedt voor kritische reflectie.

Het bestaan van een Nederlandstalig wetenschappelijk tijdschrift als het TGG wijst op een gunstig onderzoeksklimaat voor de

klinische praktijk en voor gerontologisch en geriatriesch onderzoek in Nederland en Vlaanderen. Als wetenschappelijk orgaan is het Tijdschrift ook een graadmeter van de vitaliteit van de Nederlands-Vlaamse onderzoeksgemeenschap. Dat wekt de gerechtvaardigde verwachting dat de actieve leden van die gemeenschap het Tijdschrift willen blijven koesteren, door het te voeden en te onderhouden.

Symposium

Behalve in deze jubileumaflevering krijgt het 40-jarig bestaan van het TGG nog aandacht met een speciaal symposium tijdens de Wintermeeting van de Belgische Vereniging voor Gerontologie en Geriatrie op 26 en 27 februari 2010 in Oostende. De redactie is de organisatoren van de Wintermeeting zeer erkentelijk voor de gastvrijheid die zij aan het TGG willen bieden. In het bijzonder is de redactie verheugd met de bereidheid van mevrouw B. Cantillon, en enkele auteurs van deze jubileumuitgave: dr. N. Steverink, prof. E. Scherder en prof. R. Westendorp, om tijdens de Wintermeeting in Oostende een voordracht over hun onderzoekswerk te geven. Zie het congresprogramma en nadere informatie op de laatste pagina's van deze aflevering.

De redactie

Auteurs

Redactie
